

SINTEZA
obiecțiilor și propunerilor (recomandărilor) la proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri

Participantul la avizare (expertizare) / consultare publică	Conținutul obiecției/ propunerii (recomandării)	Argumentarea autorului proiectului
Centrul Național Anticorupție (nr. 06/2-6618 din 07.10.2021)	Proiectul nu conține avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare și sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că redacția proiectului poate suferi ulterior modificări și completări. În vederea excluderii neconcordanțelor între constatările expertizei anticorupție și prevederile proiectului definitivat, comunicăm că expertiza se va efectua conform art. 28 alin. (4) din Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017, care statuează că <i>„Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin. (2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea se consideră definitive înainte de a fi transmise spre expertiza juridică, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori – după înregistrarea proiectelor în Parlament.”</i> Întru efectuarea expertizei anticorupție solicităm expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului în varianta definitivată.	Se acceptă, proiectul definitivat va fi expediat Centrului Național Anticorupție spre expertiza anticorupție.
Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale (nr. 04-4788 din 13.10.2021)	Aviz pozitiv, fără obiecții și propuneri	
Ministerul Finanțelor (nr. 17-04/310/947 din 12.10.2021)	Aviz pozitiv, fără obiecții și propuneri	
Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare (nr. 12/1-07/3407 din 18.10.2021)	Aviz pozitiv, fără obiecții și propuneri	

Ministerul Economiei (nr. 03-4686 din 19.10.2021)	În conformitate cu pct.1 din Hotărârea Guvernului nr.140/2019, în arenda au fost transmise, pe o perioada de la 17 la 25 ani, trei porțiuni de teren cu suprafața de 5,00 ha, 2,7024 ha, 2,5974 ha din terenul cu nr. cadastral 0131120002, situat la intersecția străzii Grenoble, mun. Chișinău, cu strada M. Eminescu, or. Codru către SRL „Grand Oil”, SRL „Palan” și persoanei fizice Melihova Ala, respectiv. Ulterior, în temeiul pct.2 al hotărârii vizate, au fost efectuate lucrări privind formarea prin separare a terenurilor respective, iar actualmente terenul transmis în arenda SRL „Grand Oil” are numărul cadastral - 0131120014, persoanei fizice Melihova Ala – 0131120016 și SRL „Palan” – 0131120015. În acest context, relevăm prevederile art.67 alin.(7) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora „<i>actele normative sau dispoziții ale acestora care au avut aplicare temporară și au termenul de aplicare depășit nu se abrogă</i>”. Astfel, prevederile Hotărârii Guvernului nr.140/2019 au ajuns la termen și au produs efect juridic (<i>au fost efectuate lucrări de formare prin separare, au fost încheiate contractele de transmitere în arendă și înregistrate în Registrul bunurilor imobile</i>), iar abrogarea acesteia nu va duce la rezoluțiunea arendei. În virtutea prevederilor normative evocate și având în vedere faptul că abrogarea Hotărârii de Guvern nr.140/2019 nu va duce la rezoluțiunea arendei, nu susținem promovarea proiectului în cauză.	Nu se acceptă. Ținând cont de faptul că pe marginea rambleierii terenurilor agricole, Inspecția pentru Protecția Mediului (autoritate din subordinea Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare) a informat organele de drept încă în anul 2017, (obiect de cercetare sub aspect penal invocat în demersul nr. 8/2-318/2021-893 din 13 august al Procurorului General), iar Agenția a fost informată despre situația respectivă abia după aprobarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019, considerăm necesară abrogarea actului normativ, or emiterea acestuia a fost viciată sub aspectul neinformării de către autoritatea publică centrală de specialitate, care anterior a administrat aceste terenuri și organele de drept despre existența cauzelor penale demarate în anul 2017, ce vizează aceste terenuri. Totodată, Agenția Proprietății Publice, a sesizat Procuratura Generală a RM și Centrul Național Anticorupție privind inițierea acțiunilor de constatare a circumstanțelor și tragerea la răspundere a persoanelor care se fac vinovate de depozitarea ilegală a deșeurilor pe terenurile agricole deținute în arendă și executarea lucrărilor de terasamanet neautorizat pe teren. În aces sens, Agenția a înaintat declarația de rezoluțiune nr. 05-05-3718 din 09.06.2021, a contractului de arendă încheiat cu S.C. „Grand Oil” S.R.L., ca urmare a respingerii somației privind remedierea situației de gestionare a terenului. La data de 29.06.2021 S.C. „Grand Oil” S.R.L. a înaintat o cerere prealabilă, prin care a solicitat revocarea declarației de rezoluțiune a contractului de arendă, nr. 05-05-3718 din 09.06.2021, cerere care a fost respinsă de către Agenția Proprietății Publice, prin răspunsul nr. 05-05-4959 din 03.08.2021. În continuare, în cazul refuzului S.C. „Grand Oil” S.R.L. de a restitui posesia terenului cu nr. cadastral 0131120014, Agenția Proprietății Publice, în conformitate cu prevederile art. 927 alin. 2 Cod civil, va fi nevoită să inițieze acționarea acesteia în judecată, în vederea efectuării rectificărilor corespunzătoare în Registrul Bunurilor Imobile. În legătură cu multitudinea iregularităților relevate <i>supra</i>, elaborarea și adoptarea Hotărârii de Guvern nr. 140/2019 a dus la gestionarea frauduloasă a proprietății publice, iar menținerea acesteia în vigoare, aduce
--	---	---

		atingere normelor constituționale privind ocrotirea și garantarea proprietății, care presupun protecția oricărei forme de proprietate, inclusiv proprietatea publică.
Ministerul Mediului (nr. 05-07/158 din 27.10.2021)	Aviz pozitiv, fără obiecții și propuneri	
Ministerul Justiției (nr. 04/8903 din 10.11.2021)	1. Menționăm că, <i>Hotărârea Guvernului nr. 140/2019</i> are caracter operativ de dispoziție, care s-a consumat odată cu transmiterea în arendă a terenurilor, și, respectiv, nu poate fi abrogată. Totodată, menționăm că relațiile contractuale cad sub incidența normelor din <i>Codul civil nr. 1107/2002</i> care prevăd ca mijloc juridic de apărare rezoluțiunea contractului. Astfel, rezoluțiunea contractelor urmează a fi efectuată în conformitate cu legislația civilă, eventuala abrogare a <i>Hotărârii Guvernului nr. 140/2019</i> neavând nici un efect juridic asupra acestora. 2. Din punct de vedere al regulilor de tehnică legislativă precizăm că, potrivit art. 56 alin. (1) și (3) din <i>Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative</i>, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărârilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. La pct. 2 din proiectul hotărârii Guvernului este indicat că, prezenta hotărâre de Guvern intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În acest context, este necesar ca în nota informativă să se demonstreze că, noile prevederi întrunesc condițiile art. 56 alin. (3) din <i>Legea nr. 100/2017</i>. 3. Expunem necesitatea completării notei informative la compartimentul fundamentarea economico-financiară or, implementarea prevederilor noului act normativ implică cheltuieli financiare (plata taxei pentru înregistrare în Registrul bunurilor imobile, eventualele despăgubiri pentru rezoluțiunea contractelor).	1. Nu se acceptă. Arendașii terenurilor menționate în Hotărârea Guvernului nr. 140/2019, se fac responsabili de acțiunile săvârșite pe marginea rambleierii și decopertării terenurilor agricole până la aprobarea hotărârii respective, inclusiv neutilizării acestora conform destinației. Depozitarea deșeurilor pe terenul agricol, deținut în arendă de către SC „Grand Oil” SRL, constituie o încălcare a reglementărilor legale ce vizează relațiile de arendă a terenurilor agricole, motiv din care arendașului i-a fost expediată o somație privind remedierea situației create, cu restabilirea potențialului productiv al terenului, somație care a fost respinsă. Reieșind din aceasta, arendașului i-a fost înaintată declarația de rezoluțiune a contractului de arendă, nr. 05-05-3718 din 09.06.2021, cu solicitarea de restituire a posesiei terenului agricol cu nr. cadastral 0131120014, ca urmare a neonorării de către arendaș a unei obligații contractuale ce ține de esența contractului. În prezent, pe rolul <i>Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani – contencios administrativ</i>, se află cauza civilă, nr. 2-21121692-12-3-13082021, Societatea cu Răspundere Limitată GRAND OIL vs. AGENȚIA PROPRIETĂȚII PUBLICE – Acțiuni privind controlul legalității actelor administrative ale administrației publice centrale de specialitate, judecător – Liudmila Holevițcaia. În acest sens, la data de 08.11.2021, Agenția Proprietății Publice a înaintat o cerere reconvențională la cererea de chemare în judecată cu privire la anularea declarației de rezoluțiune a contractului de arendă. Astfel, ținând cont de existența cauzei penale intentată pe marginea rambleierii terenurilor agricole încă din anul 2017, fapt despre care Agenția Proprietății Publice nu cunoștea la momentul elaborării și aprobării de către

		Guvern a HG 140/2019, precum și pentru evitarea unor interpretări contradictorii privind protecția oricărei forme de proprietate, inclusiv proprietatea publică, Agenția consideră necesar abrogarea actului normativ prenotat. 2. Nu se acceptă. Data intrării în vigoare a actului normativ este un element al determinării câmpului de aplicare a normei în timp, iar stabilirea acesteia intră în competența autorului actului. Întrucât abrogarea actului normativ nu depinde de producerea unui eveniment și nu este necesară o perioadă de timp pentru asigurarea pregătirii organizatorice sau de altă natură, precum și ținând cont de faptul că menținerea hotărârii Guvernului nr.140/2019 în vigoare, aduce atingere normelor constituționale privind ocrotirea și garantarea proprietății, considerăm oportun ca actul normativ respectiv, să intre în vigoare la data publicării. 3.Nu se acceptă. Reieșind din prevederile proiectului, cât și din argumentele prezentate în nota informativă, implementarea acestuia nu presupune cheltuieli financiare din bugetul de stat. Prin declarația de rezoluțiune a contractului de arendă, nr. 05-05-3718 din 09.06.2021, Agenția Proprietății Publice a solicitat restituirea posesiei terenului cu nr. cadastral 0131120014, în starea în care a fost transmis arendașului la încheierea contractului de arendă, inclusiv prin efectuarea înregistrărilor corespunzătoare în Registrul Bunurilor Imobile. Totodată, din materialele acumulate și prezentate Agenției de către Inspectoratul pentru Protecția Mediului și din constatările efectuate la fața locului, rezultă că potențialul productiv al lotului de teren agricol nr. cadastral 0131120014, a fost distrus prin acoperirea cu deșeuri din construcții și demolări. Or, menținerea potențialului productiv al unui teren cu destinație agricolă transmis în arendă, ține de esența contractului de arendă, deoarece distrugerea fertilității solului face imposibilă utilizarea ulterioară a terenului conform destinației. Astfel, nu poate fi vorba despre eventuale despăgubiri pentru rezoluțiunea contractului, atâta timp cât neonorarea de către arendaș a obligației de menținere a potențialului productiv a terenului agricol, constituie o încălcare a obligațiilor contractuale.
--	--	---

		Mai mult, în contract nu sunt prevăzute careva despăgubiri în caz de rezoluțiune a contractului.
Centrul Național Anticorupție (nr. 06/2-7704 din 18.11.2021)	1. Se deduce că abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019 ar constitui o practică vicioasă care ar putea afecta potențialul de dezvoltare al economiei naționale, generând o situație de instabilitate și de incertitudine pentru agenții economici interni și investitorii străini și ar avea un impact negativ grav asupra intereselor economice naționale. Se rețin ca confuze și lipsite de concludență condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite, în partea ce ține de fundamentarea soluției propuse prin prisma cadrului normativ pertinent și elocvent intervenției abrogării Hotărârii de Guvern nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri, fiind omisă analiza impactului asupra raporturilor juridice rezultate din contractele de arendă încheiate, având la bază principiul egalității și libertății contractuale. 2. Proiectul este lipsit de o fundamentare adecvată, iar finalitățile urmărite nu corespund cu metoda de intervenție, or pentru rezoluțiunea raporturilor juridice rezultate din contractul de arendă sunt prevăzute căi legale, iar o astfel de metodă de rezoluțiune a contractelor prin abrogarea hotărârii propuse nu este prevăzută de lege. Odată ce prevederile aferente încheierii contractelor de arendă și-au produs efectul juridic, abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019 nu poate atrage după sine rezoluțiunea contractelor de arendă încheiate în baza acesteia. Instrumentele juridice de rezoluțiune a contractelor de arendă, cât și atrageea la răspundere pentru nerespectarea condițiilor contractuale sunt prevăzute de lege și urmează a fi utilizate în mod corespunzător de stat în măsură egală de orice participant la raporturi juridice civile.	1. Nu se acceptă. Conform prevederilor art. 127 din Constituția RM, statul ocrotește proprietatea și garantează realizarea dreptului de proprietate în formele solicitate de titular, dacă acestea nu vin în contradicție cu interesele societății. În acest sens, evidențiem că terenurile agricole proprietate a statului ocupă o poziție semnificativă, ca varietate a bunurilor imobile, în special. De aceea, măsurile de protecție a terenurilor agricole rămân a fi una din strategiile prioritare din partea statului, iar transmiterea în arendă a terenurilor, prin hotărârea Guvernului nr. 140/2019, a fost precedată de anumite vicii sub aspectul neinformării de către autoritatea publică centrală de specialitate, care anterior a administrat aceste terenuri despre existența cauzelor penale demarate în anul 2017, pe marginea acestor terenuri, starea cărora a fost înrăutățită treptat, chiar și după transmiterea acestora în arendă prin hotărârea Guvernului nr. 140/2019, or arendașilor le-a fost transmisă posesia terenurilor, aceștia având posibilitatea și obligația de a le asigura intangibilitatea. Sau, în conformitate cu art. 1296 alin. (3) lit. b) Cod civil, arendașul are obligația de a menține potențialul productiv al bunului arendat. În acest sens, menținerea acestei hotărâri de Guvern ar genera o instabilitate și incertitudine, în primul rând prin prisma normelor constituționale privind ocrotirea și garantarea proprietății, inclusiv proprietatea publică. 2. Nu se acceptă. Depozitarea deșeurilor pe terenul agricol, rambleierea și decopertarea acestuia, inclusiv neutilizarea terenului deținut în arendă de către SC „Grand Oil” SRL, conform destinației, constituie o încălcare a reglementărilor legale ce vizează relațiile de arendă a terenurilor agricole, motiv din care arendașului i-a fost expediată o somație privind remedierea situației create, cu restabilirea potențialului productiv al terenului, somație care a fost respinsă. Pe lângă proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019, arendașului i-a fost înaintată declarația de rezoluțiune a contractului de arendă, nr. 05-05-3718 din 09.06.2021, cu solicitarea de restituire a posesiei terenului agricol cu nr.

		cadastral 0131120014, inclusiv prin efectuarea înregistrărilor corespunzătoare în Registrul Bunurilor Imobile. Pe rolul <i>Judecătoriei Chişinău, sediul Rîşcani – contencios administrativ</i>, se află cauza civilă, nr. 2-21121692-12-3-13082021, Societatea cu Răspundere Limitată GRAND OIL vs. AGENȚIA PROPRIETĂȚII PUBLICE – Acțiuni privind controlul legalității actelor administrative ale administrației publice centrale de specialitate, judecător – Liudmila Holevițaia. Totodată, la data de 08.11.2021, Agenția Proprietății Publice a înaintat o cerere reconvențională la cererea de chemare în judecată cu privire la anularea declarației de rezoluțiune a contractului de arendă, prin care a solicitat admiterea cererii reconvenționale spre examinare concomitent cu acțiunea principală, respingerea cererii „Grand Oil” SRL privind anularea deciziei de rezoluțiune nr. 05-05-3718 din 09.06.2021 și a deciziei nr. 05-05-4959 din 03.08.2021.
--	--	--

CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA

НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР ПО
БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2-6618 din 04.10.2021
La nr. 18-23-287-7361 din 01.10.2021

Agencia Proprietății Publice

copie: Cancelaria de Stat

Prin prezenta, cu referire la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri (număr unic 345/APP/2021), comunicăm următoarele.

Proiectul nu conține avizele instituțiilor implicate în procesul de avizare și sinteza recomandărilor recepționate în cadrul consultării publice, fapt ce presupune că redacția proiectului poate suferi ulterior modificări și completări.

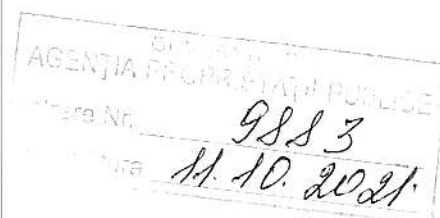
În vederea excluderii neconcordanțelor între constatările expertizei anticorupție și prevederile proiectului definitivat, comunicăm că expertiza se va efectua conform art.28 alin.(4) din Legea integrității nr.82 din 25 mai 2017, care statuează că „Expertiza anticorupție, cu excepțiile stabilite la alin. (2) și (3), se efectuează de către Centrul Național Anticorupție doar asupra proiectului definitivat în baza propunerilor și obiecțiilor expuse în procesul de avizare și/sau de consultare a părților interesate. În cazul proiectelor inițiate de Guvern, acestea se consideră definitivare înainte de a fi transmise spre expertiza juridică, iar în cazul inițiativelor altor categorii de autori - după înregistrarea proiectelor în Parlament”.

Prin urmare, întru efectuarea expertizei anticorupție solicităm expedierea în adresa Centrului Național Anticorupție a proiectului în varianta definitivată.

Director

Ruslan Flocea

Ruslan FLOCEA

Ministerul Infrastructurii
și Dezvoltării Regionale
al Republicii Moldova

Nr. 04-4788 din 13.10.2021

La nr. 18-23-287-7361 din 01.10.2021

Agenția Proprietății Publice

e-mail: office@app.gov.md

Copie: **Cancelaria de Stat**

e-mail: cancelaria@gov.md

Ministerul Infrastructurii și Dezvoltării Regionale a examinat proiectul de hotărâre a Guvernului *cu privire la abrogarea Hotărârii Guvernului nr.140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri (număr unic 345/APP/2021)* și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

**Viceprim-ministru,
ministru**

Andrei SPÎNU

Ex: Inna Lungu
tel.: (022) 250 609

Digitally signed by Spînu Andrei
Date: 2021.10.13 13:24:26 MSK

Reason: MoldSign Signature

Piața Marii Adunări Naționale nr. 1, Chișinău, MD-2002, tel. +373-22-25-01-07, fax +373-22-23-40-64

Republic of Moldova

E-mail: secretariat@midr.gov.md Pagina web: www.midr.gov.md

**MINISTERUL FINANTELOR
AL REPUBLICII MOLDOVA**

**МИНИСТЕРСТВО ФИНАНСОВ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2005, mun.Chișinău, str.Constantin Tănase, 7
www.mf.gov.md, tel.(022) 26-26-00, fax 022-26-25-17

12.10.2021 nr. **17-04/310/947**

la nr. **Număr unic 345/APP/2021**

Agenția Proprietății Publice

Copie: Cancelaria de Stat

Întru executarea indicației Cancelariei de Stat nr. 18-23-287-7361 din 01 octombrie 2021, Ministerul Finanțelor a examinat proiectul Hotărârii Guvernului cu privire la abrogarea Hotărârii Guvernului nr.140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri, elaborat și prezentat spre avizare de către Agenția Proprietății Publice și, în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de propuneri și obiecții pe marginea proiectului prezentat.

Ministru

DUMITRU BUDIANACHI

Digitally signed by Budianschi Dumitru
Date: 2021.10.13 14:08:22 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

MINISTERUL
AGRICULTURII ȘI
INDUSTRIEI ALIMENTARE
AL REPUBLICII MOLDOVA

MINISTRY
OF AGRICULTURE
AND FOOD INDUSTRY OF
THE REPUBLIC OF MOLDOVA

MD-2004, Chisinau, 162 Stefan cel Mare si Sfânt Blvd
Tel. 20 45 81; Fax 22 07 48

18.10.2021 Nr. 12/1-04/3407

La nr. _____ din _____

Agencia Proprietății Publice

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, în conformitate cu prevederile art. 33 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la solicitarea Cancelariei de Stat nr. 18-23-287-7361 din 01.10.2021, a examinat proiectul hotărârii Guvernului „Cu privire la abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri” (număr unic 345/APP/2021) și comunică lipsa obiecțiilor și propunerilor.

Secretar de stat

Vasile ȘARBAN

Ex. Mariana Știrbu
Tel. (022)204-594

Nr. 03-4686 din 19.10.2021

La nr. 18-23-287-7361 din 01.10.2021

Agencia Proprietății Publice

copie: Cancelaria de Stat

Cu referire la proiectul de hotărâre cu privire la abrogarea Hotărârii Guvernului nr.140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri (număr unic 345/APP/2021), în limita competențelor funcționale, evocăm următoarele.

În conformitate cu pct.1 din Hotărârea Guvernului nr.140/2019, în arenda au fost transmise, pe o perioada de la 17 la 25 ani, trei porțiuni de teren cu suprafața de 5,00 ha, 2,7024 ha, 2,5974 ha din terenul cu nr. cadastral 0131120002, situat la intersecția străzii Grenoble, mun. Chișinău, cu strada M. Eminescu, or. Codru către SRL „Grand Oil”, SRL „Palan” și persoanei fizice Melihova Ala, respectiv.

Ulterior, în temeiul pct.2 al hotărârii vizate, au fost efectuate lucrări privind formarea prin separare a terenurilor respective, iar actualmente terenul transmis în arenda SRL „Grand Oil” are numărul cadastral - 0131120014, persoanei fizice Melihova Ala – 0131120016 și SRL „Palan” – 0131120015.

În acest context, relevăm prevederile art.67 alin.(7) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, potrivit cărora *„actele normative sau dispoziții ale acestora care au avut aplicare temporară și au termenul de aplicare depășit nu se abrogă”*. Astfel, prevederile Hotărârii Guvernului nr.140/2019 au ajuns la termen și au produs efect juridic *(au fost efectuate lucrări de formare prin separare, au fost încheiate contractele de transmitere în arendă și înregistrate în Registrul bunurilor imobile)*, iar abrogarea acestora nu va duce la rezoluțiunea arendei.

Mai mult, considerăm judicios examinarea oportunității promovării proiectului în cauză prin prisma prevederilor art.65 alin.(2) lit.a) - d) din Legea nr.100/2017, care stabilesc expres cazurile de intervenire a abrogării.

În virtutea prevederilor normative evocate și având în vedere faptul că abrogarea Hotărârii de Guvern nr.140/2019 nu va duce la rezoluțiunea arendei, nu susținem promovarea proiectului în cauză.

Ministru

Digitally signed by Gaibu Sergiu
Date: 2021.10.19 12:25:59 EEST
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

Sergiu GAIBU

Ana Gribinet, 022-250-603
Tatiana Demidenco, 0 22 250 623

MD-2004, Chisinau, 126 Ștefan cel Mare Blvd
Tel. 20 45 56; E-mail: cancelaria@mediu.gov.md

27.10.21 Nr. 05-07/158
La nr. 18-23-287-7361 din 01.10.21

Agenția Proprietății Publice

Copie: Cancelaria de Stat

Ministerul Mediului, în conformitate cu prevederile art. 33 al Legii nr. 100/2017 cu privire la actele normative, la adresarea Cancelariei de Stat nr. 18-23-287-7361 din 01.10.2021, a examinat proiectul de hotărâre „cu privire abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri” (număr unic 345/APP/2021) și în limita competențelor funcționale, comunică lipsa de obiecții și propuneri.

Secretar de Stat

Iordanca-Rodica IORDANOV

**MINISTERUL JUSTIȚIEI
AL REPUBLICII MOLDOVA**

MD - 2012, mun. Chișinău,
str. 31 August 1989, nr. 82
tel.: +373 22 20 14 24
web: www.justice.gov.md,
e-mail: secretariat@justice.gov.md

10.11.2021 nr. 04/8903

La nr. 18-23-287-7361 din 01.10.2021

**Agenția Proprietății Publice
Cancelaria de Stat**

Cu referire la proiectul hotărîrii Guvernului cu privire la abrogarea Hotărîrii Guvernului nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri (număr unic 345/APP/2021), comunicăm următoarele.

Potrivit notei informative, în temeiul *Hotărîrii Guvernului nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri* au fost încheiate mai multe contracte de arendă. În prezent Agenția Proprietății Publice consideră necesară inițierea abrogării actului normativ relevant, inclusiv rezoluțiunea contractului de arendă cu încasarea prejudiciului, or emiterea acestuia a fost viciată sub aspectul neinformării Agenției Proprietății Publice de către autoritatea administrației publice centrale de specialitate care anterior a administrat aceste terenuri și organele de drept despre existența cauzelor penale demarate în anul 2017, ce vizează aceste terenuri.

În acest sens menționăm că, *Hotărîrea Guvernului nr. 140/2019* are caracter operativ de dispoziție, care s-a consumat odată cu transmiterea în arendă a terenurilor, și, respectiv, nu poate fi abrogată.

Totodată, menționăm că relațiile contractuale cad sub incidența normelor din *Codul civil nr. 1107/2002* care prevăd ca mijloc juridic de apărare rezoluțiunea contractului. Astfel, rezoluțiunea contractelor urmează a fi efectuată în conformitate cu legislația civilă, eventuala abrogare a *Hotărîrii Guvernului nr. 140/2019* neavînd nici un efect juridic asupra acestora.

Din punct de vedere al regulilor de tehnică legislativă precizăm că, potrivit art. 56 alin. (1) și (3) din *Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative*, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării. Intrarea în vigoare a actelor normative poate fi stabilită pentru o altă dată doar în cazul în care se urmărește protecția drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, realizarea angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova, conformarea cadrului normativ hotărîrilor Curții Constituționale, eliminarea unor lacune din legislație sau contradicții între actele

normative ori dacă există alte circumstanțe obiective. La pct. 2 din proiectul hotărârii Guvernului este indicat că, prezenta hotărâre de Guvern intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova. În acest context, este necesar ca în nota informativă să se demonstreze că, noile prevederi întrunesc condițiile art. 56 alin. (3) din *Legea nr. 100/2017*.

Adițional, expunem necesitatea completării notei informative la compartimentul fundamentarea economico-financiară or, implementarea prevederilor noului act normativ implică cheltuieli financiare (plata taxei pentru înregistrare în Registrul bunurilor imobile, eventualele despăgubiri pentru rezoluțiunea contractelor).

Secretar de stat

Veronica MIHAILOV-MORARU

Digitally signed by Mihailov-Moraru Veronica
Date: 2021.11.10 09:52:57 EET
Reason: MoldSign Signature
Location: Moldova

**CENTRUL NAȚIONAL
ANTICORUPȚIE AL
REPUBLICII MOLDOVA**

**НАЦИОНАЛЬНЫЙ ЦЕНТР
ПО БОРЬБЕ С КОРРУПЦИЕЙ
РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА**

MD-2004, mun. Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 198
Tel. (+373) 22-25-72-94

Nr. 06/2- 7704 din 18.11. 2021

La nr. 05-03-6762 din 05 noiembrie 2021

Agenția Proprietății Publice

Prin prezenta, Vă remitem atașat raportul de expertiză anticorupție la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri.

Anexă: Raportul de expertiză anticorupție – 4 (patru) file.

Director

Ruslan FLOCEA

RAPORT DE EXPERTIZĂ ANTICORUPȚIE

Nr. EHG21/7536 din 17.11.2021

la proiectul de hotărâre a Guvernului cu privire la abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri

Prezentul raport de expertiză anticorupție a fost întocmit de Centrul Național Anticorupție al Republicii Moldova în baza Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, a Legii nr.1104/2002 cu privire la Centrul Național Anticorupție, a Legii integrității nr.82/2017 și a Metodologiei de efectuare a expertizei anticorupție a proiectelor de acte legislative și normative, aprobată prin Hotărârea Colegiului Centrului nr.6 din 20 octombrie 2017.

I. Analiza riscurilor de corupere a procesului de promovare a proiectului

I.1. Pertinența autorului, categoriei propuse a actului și a procedurii de promovare a proiectului

Autor al proiectului de act normativ este Guvernul, iar autor nemijlocit este Agenția Proprietății Publice, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

Categoria actului normativ propus este Hotărâre a Guvernului, ceea ce corespunde art.102 din Constituție, art.6 și art.14 din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative.

I.2. Respectarea rigorilor de transparență în procesul decizional la promovarea proiectului

Potrivit art.8 al Legii nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional „*etapele asigurării transparenței procesului de elaborare a deciziilor sunt:*

- a) informarea publicului referitor la inițierea elaborării deciziei;*
- b) punerea la dispoziția părților interesate a proiectului de decizie și a materialelor aferente acestuia;*
- c) consultarea cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate;*
- d) examinarea recomandărilor cetățenilor, asociațiilor constituite în corespundere cu legea, altor părți interesate în procesul de elaborare a proiectelor de decizii;*
- e) informarea publicului referitor la deciziile adoptate”.*

Totodată, art.10 din Legea nr.239/2008 stabilește expres că:

„(1) *Autoritatea publică asigură accesul la proiectele de decizii și la materialele aferente acestora prin publicarea obligatorie a lor pe pagina web oficială a autorității publice, prin asigurarea accesului la*

sediul autorității, precum și prin expediere prin poștă sau prin alte mijloace disponibile, la solicitarea persoanei interesate.

(2) Proiectul de decizie și materialele aferente acestuia se plasează pe pagina web oficială a autorității publice responsabile cel puțin pentru perioada recepționării și examinării recomandărilor".

Proiectul supus expertizei anticorupție și nota informativă aferentă acestuia nu au fost plasate pentru consultare publică pe pagina web oficială a Agenției Proprietății Publice și nici pe portalul particip.gov.md, astfel nefiind asigurat accesul părților interesate la proiectul prenotat.

Suplimentar, se remarcă că autorul proiectului nu a asigurat nici informarea publicului referitor la inițierea elaborării prezentului proiect de decizie, condiție prevăzută de art.9 a Legii nr.239/2008 „(1) După inițierea procesului de elaborare a deciziei, autoritatea publică va plasa, în termen de cel mult 15 zile lucrătoare, anunțul respectiv pe pagina web oficială [...]”.

În consecință, în procesul de promovare a proiectului nu au fost respectate rigorile de asigurare a transparenței decizionale statuate în Legea nr.239/2008 privind transparența în procesul decizional, iar părțile interesate nu au avut acces la proiectul în cauză, pentru a-și exprima opiniile, comentariile și recomandările.

I.3. Scopul anunțat și scopul real al proiectului

Potrivit notei informative: „Agenția Proprietății Publice a elaborat prezentul proiect de hotărâre cu privire la abrogarea Hotărârii Guvernului nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri urmare demersului Guvernului RM nr. 15-06-464-6162 din 01.09.2021, înregistrat cu nr. intern 8491 din 01.09.2021, privind prezentarea informațiilor relevante referitor la contractele de arendă a terenurilor agricole, încheiate ca urmare a aprobării Hotărârii Guvernului nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri, în contextul adresării Procuraturii Generale nr. 82-318/2021-893 din 13.08.2021 și demersurilor parvenite de la beneficiari, inclusiv unele instituții de stat pe parcursul anului 2019-2020, după aprobarea hotărârii supuse abrogării.”

Totodată, în notă se menționează faptul că: „considerăm necesară inițierea abrogării actului normativ relevant, or emiterea acestuia a fost viciată sub aspectul neinformării de către autoritatea publică centrală de specialitate care anterior a administrat aceste terenuri și organele de drept despre existența cauzelor penale demarate în anul 2017, ce vizează aceste terenuri.”

Analizând normele elaborate, se constată că prin proiect se propune abrogarea Hotărârii de Guvern nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri.

Prin urmare, se constată că scopul declarat de către autor în nota informativă corespunde scopului real al proiectului.

I.4. Interesul public și interesele private promovate prin proiect

Prin proiect se pretinde promovarea interesului public de rezoluțiune a contractelor de arendă care au rezultat din adoptarea hotărârii de Guvern propuse abrogării. În acet sens, în textul notei informative se indică la faptul că: „considerăm necesară inițierea abrogării actului normativ relevant, or emiterea acestuia a fost viciată sub aspectul neinformării de către autoritatea publică centrală de specialitate care anterior a administrat aceste terenuri și organele de drept despre existența cauzelor penale demarate în anul 2017, ce vizează aceste terenuri.”

Cu toate acestea, se constată că metoda de intervenție este una ce contravine principiilor statului de drept bazat pe economia de piață și libertatea contractuală.

Promovarea unor astfel de inițiative va afecta, pe termen lung, economia națională prin reducerea atractivității investiționale a statului, ceea ce este contrar interesului public.

I.5. Justificarea soluțiilor proiectului

I.5.1. Suficiența argumentării din nota informativă.

În conformitate cu art.30 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, proiectele de acte normative sunt însoțite de „*nota informativă care cuprinde:*

- a) denumirea sau numele autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului actului normativ;*
- b) condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite;*
- c) descrierea gradului de compatibilitate, pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene;*
- d) principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi;*
- f) modul de încorporare a actului în cadrul normativ în vigoare”.*

Deși în nota informativă se menționează că: „*Ținând cont de faptul că pe marginea rambleierii terenurilor agricole, Inspekția pentru Protecția Mediului (autoritate din subordinea Ministerului Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului) a informat organele de drept încă în anul 2017, (obiect de cercetare sub aspect penal invocat în demersul Procurorului General), iar Agenția a fost informată despre situația respectivă abia după aprobarea HG 140/2019, considerăm necesară inițierea abrogării actului normativ relevant, or emiterea acestuia a fost viciată sub aspectul neinformării de către autoritatea publică centrală de specialitate care anterior a administrat aceste terenuri și organele de drept despre existența cauzelor penale demarate în anul 2017, ce vizează aceste terenuri.*”, totuși, justificarea prezentată este vagă și nu este adecvată și pertinentă obiectului de reglementare propus prin proiect.

Astfel, se reține ca fiind confuze și lipsite de concludență condițiile ce au impus elaborarea proiectului actului normativ și finalitățile urmărite, în partea ce ține de fundamentarea soluției propuse prin prisma cadrului normativ pertinent și elocvent intervenției abrogării Hotărârii de Guvern nr.140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri, fiind omisă analiza impactului asupra raporturilor juridice rezultate din contractele de arendă încheiate, având la bază principiul egalității și libertății contractuale, precum și estimarea unui eventual impact pe segmentul unei posibile reduceri a atractivității investiționale în potențiale raporturi cu statul urmare a creării unei asemenea practici defectuoase și alternative de rezoluțiune a contractelor încheiate cu persoanele fizice și juridice, ceea ce, în mod incontestabil, va crea sentimente de neîncredere și o aparență în respectarea principiilor statului de drept.

În sensul dat, proiectul este lipsit de o fundamentare adecvată, iar finalitățile urmărite nu corespund cu metoda de intervenție, or pentru a putea rezolventa raporturile juridice rezultate din contractul de arendă sunt prevăzute căi legale, iar o astfel de metodă de rezoluțiune a contractelor prin abrogarea hotărârii propuse nu este prevăzută de lege.

Prin urmare, întru a asigura o predictibilitate și coerență reglementării propuse, a respectării principiilor statului de drept și buneii guvernări, și, a exercitării atribuțiilor în mod transparent, integru și în circumstanțe care exclud orice dubiu de părtinire, se atestă necesitatea completării notei

informative cu argumentele adecvate în acest sens.

I.5.2. Argumentarea economică-financiară.

Conform art.30 lit.e) al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative, nota informativă trebuie să conțină „e) *fundamentarea economico-financiară*”.

Reieșind din argumentele prezentate în nota informativă, cât și din prevederile proiectului, se constată că implementarea acestuia nu presupune cheltuieli financiare din bugetul de stat.

În acest sens, în nota informativă se menționează că: „*Realizarea proiectului nu implică cheltuieli financiare.*”

II. Analiza generală a factorilor de risc ale proiectului

II.1. Limbajul proiectului

Potrivit art.54 al Legii nr.100/2017 cu privire la actele normative „*textul proiectului actului normativ se elaborează [...] cu respectarea următoarelor reguli: [...]*

a) se expune într-un limbaj simplu, clar și concis [...]

c) terminologia utilizată este constantă, uniformă și corespunde celei utilizate în alte acte normative, în legislația Uniunii Europene și în alte instrumente internaționale la care Republica Moldova este parte, cu respectarea prevederilor prezentei legi; [...]

e) se interzice folosirea neologismelor dacă există sinonime de largă răspândire, [...]

f) se evită folosirea [...] a cuvintelor și expresiilor [...] care nu sînt utilizate sau cu sens ambiguu;

g) se evită tautologiile juridice;

h) se utilizează, pe cât este posibil, noțiuni monosemantice, [...]”.

Textul proiectului este expus într-un limbaj simplu, clar și concis, cu respectarea regulilor gramaticale și de ortografie, întrunind cerințele prevăzute de art.54 din Legea nr.100/2017.

II.2. Coerența legislativă a proiectului

În textul proiectului de lege au fost identificate norme care nu corelează cu dispozițiile art.5 alin.(1) din Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.158/2007, art.304, art.1288 - art.1313 din Codul civil, cu prevederile Hotărârii de Guvern nr.91/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la valorificarea terenurilor proprietate publică a statului, cât și cu prevederile art.1 alin.(3), art.9 alin.(2), art.15, art.16, art.126 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, fapt ce riscă să condiționeze apariția manifestărilor de corupție.

Analiza detaliată a incoerențelor menționate este efectuată la compartimentul III al prezentului Raport de expertiză anticorupție.

II.3. Activitatea agenților publici și a entităților publice reglementată în proiect

Proiectul propus nu reglementează activitatea agenților publici și/sau a entităților publice.

II.4. Atingeri ale drepturilor omului care pot fi cauzate la aplicarea proiectului

Prevederile proiectului nu aduc atingere drepturilor fundamentale ale omului consacrate de Constituția Republicii Moldova, Declarația Universală a Drepturilor Omului și Convenția Europeană a Drepturilor Omului.

III. Analiza detaliată a factorilor de risc și a riscurilor de corupție ale proiectului

- 1 -
Obiecție generală asupra proiectului de hotărâre -
Obiecții: Prin proiect se propune abrogarea Hotărârii de Guvern nr.140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri. Potrivit hotărârii propuse abrogării, porțiunile de teren din terenul cu nr.cadastral 0131120002, proprietate publică a statului, domeniul public aflat în folosința ÎS "CVC Mileștii Mici", s-a stabilit a fi transmise în arendă către SRL "Grand Oil", în scopul amplasării și amenajării unui complex agroindustrial pentru obiective de infrastructură a agriculturii, pe un termen de 25 de ani, către SRL "Palan", în scopul amplasării unui complex agroindustrial pentru obiective de infrastructură a agriculturii, pe un termen de 17 ani și către persoana fizică Melihova Ala, în scopul amplasării unui complex agroturistic, pe un termen de 17 ani. Totodată, hotărârea respectivă prevede formarea prin separare a terenurilor respective și transmiterea acestora în arendă prin încheierea contractelor de arendă cu SRL "Grand Oil", SRL "Palan" și persoana fizică Melihova Ala, precum și <u>monitorizarea procesului de executare a contractelor de arendă și a modului de utilizare a terenurilor respective</u>, cât și încasarea din arendă a mijloacelor financiare cu transferul acestora la bugetul de stat. Analiza sistemică a cadrului normativ pertinent abrogării Hotărârii de Guvern nr.140/2019 reține următoarele observații consistente. La evaluarea post adoptare a hotărârii propuse abrogării, se propagă anumite efecte juridice din punct de vedere legal pentru părțile contractului de arendă, în partea ce ține de valorificarea drepturilor și obligațiilor rezultate din contract, a respectării condițiilor de modificare și reziliere, la care raporturile juridice rezultate din contractul respectiv sunt guvernate de prevederile art.1288 - art.1313 din Codul civil, de prevederile Hotărârii de Guvern nr.91/2019 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la valorificarea terenurilor proprietate publică a statului, cât și de prevederile art.1 alin.(3), art.9 alin.(2), art.15, art.16, art.126 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova. Astfel, potrivit prevederilor enunțate <i>supra</i>, se evidențiază faptul că terenurile agricole proprietate a statului sau a unității administrativ-teritoriale se dau în arendă de către Guvern ori entitatea în gestiunea căreia se află sau, după caz, de către autoritățile administrației publice locale, <u>în limitele competenței și în condițiile legislației</u> (art.1308 Cod civil), iar în cazul în care arendașul a înrăutățit starea bunurilor astfel, încât ea nu poate fi restabilită până la expirarea termenului arendei, arendașul are dreptul de a declara rezoluțiunea arendei (art.1298 alin.(1) lit.c) din Codul civil). Reieșind din dispozițiile sus-enunțate, legiuitorul ține să reglementeze, și, respectiv, să protejeze raporturile juridice dintre stat și persoanele fizice sau juridice în conformitate cu principiile libertății contractuale și egalității participanților la aceste raporturi (art.304 Cod civil).

Principiul libertății contractuale este unul fundamental pentru dezvoltarea relațiilor contractuale, progresului economic. Libertatea contractuală prin intermediul acordului de voință este factorul determinant pentru încheierea și stabilirea conținutului unui contract - totalitatea clauzelor contractuale, drepturile și obligațiile părților care sunt stipulate în contract prin acordul de voință al contractanților.

În ceea ce privește abrogarea Hotărârii de Guvern nr.140/2019 și efectele abrogării, se conturează unele aspecte devolutive puse în sarcina Guvernului referitoare la constatarea faptului că adoptarea hotărârii propuse abrogării a fost precedată de anumite vicii, fapt menționat în nota informativă la proiect: „*or emiterea acestuia a fost viciată sub aspectul neinformării de către autoritatea publică centrală de specialitate care anterior a administrat aceste terenuri.*” Această constatare însă nu poate servi drept temei pentru rezoluțiunea contractului de arendă, cât și pentru abrogarea Hotărârii Guvernului nr.140/2019, întrucât interferând cu principiile statului de drept prin abrogarea hotărârii propuse, se perindă riscul prejudicierii statului, în sensul că acesta va fi obligat la recuperarea eventualelor prejudicii de pe urma abrogării unui act normativ executat.

Așadar, soluția abrogării riscă să submineze raporturile juridice încheiate între stat și persoanele fizice și juridice părți ale contractului de arendă, în partea ce ține de respectarea principiului egalității participanților la aceste raporturi, prin crearea condițiilor de exercitare a unor atribuții excesive de către agenții publici, cât și riscuri de corupție eferente proceselor reglementate.

Mai mult, rezultând din caracterul temporar de aplicare al actului normativ propus abrogării, se remarcă prevederile art.65 alin.(2) din Legea nr.100/2017 cu privire la actele normative, care statuează cazurile incidente abrogării: *pentru anularea dispozițiilor dintr-un act normativ care a intrat în conflict cu dispozițiile altui act normativ de aceeași forță juridică sau de o forță juridică superioară, pentru înlăturarea discrepanțelor și neclarităților, pentru degrevarea legislației de normele desuete, pentru evitarea paralelismelor în legislație*, fiind lipsă vreun caz incident abrogării actului normativ propus.

Prin urmare, se deduce în mod univoc că abrogarea Hotărârii Guvernului nr.140/2019 ar constitui o practică vicioasă care ar putea afecta potențialul de dezvoltare al economiei naționale, generând o situație de instabilitate și de incertitudine pentru agenții economici interni și investitorii străini și ar avea un impact negativ grav asupra intereselor economice naționale. Or, scopul abrogării de a suprima raporturile juridice, potrivit notei informative „*cu arendașii care se fac responsabili de acțiunile săvârșite pe marginea rambleierii și decopertării terenurilor agricole prenotate până la aprobarea HG nr. 140/2019, inclusiv neutilizării acestora conform destinației*”, prenotate cu încasarea prejudiciului care va fi determinat.” contravine normelor de tehnică legislativă în partea ce ține de lipsa cazurilor legale intervenției abrogării, întrucât hotărârea respectivă și-a produs efectele juridice. Odată ce prevederile aferente încheierii contractelor de arendă și-au produs efectul juridic, abrogarea Hotărârii Guvernului nr.140/2019 nu poate atrage după sine rezoluțiunea contractelor de arendă încheiate în baza acesteia, raporturile date fiind consumate. Iar anularea acestor raporturi, prin intervenția abrogării, riscă să compromită principiile fundamentale ale statului de drept bazat pe economia de piață și libertatea contractuală. Instrumentele juridice de rezoluțiune a contractelor de arendă, cât și de atragere la răspundere pentru nerespectarea condițiilor contractuale (*rambleierea și decopertarea terenurilor agricole, neutilizarea acestora conform destinației*) sunt prevăzute de lege și urmează a fi utilizate în mod corespunzător de stat în măsură egală de orice participant la raporturi juridice civile. În caz contrar, prin abrogarea hotărârii de Guvern respective, se creează un avantaj a statului în raporturile civile enunțate și se compromite în mod flagrant egalitatea participanților la raporturi juridice civile și, implicit, statul de drept bazat pe economia de piață, statul exercitându-și supremația prin puterea executivă în partea abrogării hotărârii de Guvern care a stat la baza încheierii contractelor de arendă corespunzătoare. Or, potrivit art.5 alin.(1) din Convenția Organizației Națiunilor Unite împotriva corupției, adoptată la New York la 31 octombrie 2003, ratificată de Republica Moldova prin Legea nr.158/2007, „*Fiecare stat parte elaborează și aplică sau are în vedere, conform principiilor fundamentale ale sistemului său juridic, politici de prevenire a corupției eficiente și coordonate care favorizează participarea societății și care reflectă principiile de stat de drept, buna gestiune a problemelor politice și bunurile publice, de integritate, transparență și responsabilitate.*”

Pe cale de consecință, efectul juridic negativ al unei asemenea practici ar putea fi mult mai mare decât se poate estima și poate duce la o degradare continuă a bazelor unui stat democratic, fără a fi vreo posibilitate de recuperare a pozițiilor statului în raporturile juridice civile, iar orice tranzacție încheiată ulterior de stat cu persoane fizice și juridice care ar avea la bază o hotărâre de guvern ar putea fi puternic afectată și ar fi compromisă inițiativa persoanelor fizice și juridice de a interfera cu statul în raporturi juridice analogice, ceea ce, pe termen lung, va afecta economia națională și dezvoltarea economică a statului, va submina atractivitatea investițională și va reduce din potențialul economic în mod constant.

Recomandări:

Revizuirea proiectului propus prin prisma principiilor statului de drept și normelor care reglementează raporturile juridice civile.

Factori de risc:

- Prejudicierea intereselor contrar interesului public
- Concurența normelor de drept

Riscuri de corupție:

- Generale

IV. Concluzia expertizei

Proiectul a fost elaborat de către Agenția Proprietății Publice și are drept scop abrogarea Hotărârii de Guvern nr. 140/2019 cu privire la transmiterea în arendă a unor terenuri.

Prin proiect se pretinde promovarea interesului public de rezoluțiune a contractelor de arendă care au rezultat din adoptarea hotărârii de Guvern propuse abrogării. În acet sens, în textul notei informative se indică la faptul că: „*considerăm necesară inițierea abrogării actului normativ relevant, or emiterea acestuia a fost viciată sub aspectul neinformării de către autoritatea publică centrală de specialitate care anterior a administrat aceste terenuri și organele de drept despre existența cauzelor penale demarate în anul 2017, ce vizează aceste terenuri.*”

Cu toate acestea, se constată că metoda de intervenție este una ce contravine principiilor statului de drept bazat pe economia de piață și libertate contractuală.

Prin urmare, promovarea unor astfel de inițiative va afecta, pe termen lung, economia națională prin reducerea atractivității investiționale a statului, ceea ce este contrar interesului public.

În consecință, rezultând din necesitatea păstrării integrității și favorizării unei culturi de refuz al corupției, se recomandă reexaminarea proiectului prin prisma conținutului Raportului de expertiză anticorupție prenotat, precum și prin prisma principiilor statului de drept și normelor care reglementează raporturile juridice civile bazate pe egalitatea dintre părți, cât și cu respectarea principiilor buneii guvernări.

17.11.2021

Expert al Direcției legislație și expertiză anticorupție:

Maia GONTA, Inspector principal